

La situació laboral de les persones estrangeres

Anàlisi de les dades del Centre d'Informació per a
Treballadors Estrangers de CCOO de Catalunya
(2005-2009)

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

Índex

1. Introducció
2. Persones ateses i la seva situació legal
3. Persones que treballen
 - 3.1 Treball i gènere
 - 3.2 Treball i país d'origen
 - 3.3 Treball i sector d'activitat
 - 3.4 Treball, sector i gènere
 - 3.5 Treball, sector i país d'origen
4. Treball irregular
 - 4.1 Treball irregular i gènere
 - 4.2 Treball irregular i país d'origen
 - 4.3 Treball irregular i sector d'activitat
 - 4.4 Treball irregular, sector i gènere
 - 4.5 Treball irregular, sector i país d'origen
 - 4.6 Col·lectius amb més presència en el treball irregular
5. Resum de l'anàlisi de les dades
6. Conclusions

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

1. Introducció

Aquest informe es basa en les memòries semestrals de la xarxa de les oficines del Centre d'Informació de Treballadors Estrangers (CITE) de Comissions Obreres de Catalunya des de l'any 2005 fins al juny del 2009.

Actualment, disposem de 46 oficines distribuïdes arreu de Catalunya: Barcelona (2), l'Hospitalet de Llobregat, Sta. Coloma de Gramenet, Cornellà de Llobregat, Molins de Rei, Martorell, Castelldefels, Gavà, el Prat de Llobregat, el Masnou, Mataró, Pineda de Mar, Rubí, Sant Cugat del Vallès, Terrassa, Cerdanyola del Vallès, Castellar del Vallès, Ripollet, Sabadell, Granollers, Canovelles, Sant Feliu de Codines, Manlleu, Vic, Torelló, Tona, Manresa, Igualada, Berga, Vilafranca del Penedès, Vilanova i la Geltrú, Tarragona, Tortosa, Agramunt, Cervera (2), Bellpuig, Mollerussa, Lleida, Tàrrrega, Girona, Olot, Figueres i Blanes.

L'estudi es centra en la situació laboral de les persones ateses, amb especial incidència en aquelles que ho fan de manera irregular. Entenem que una persona treballa de manera irregular quan ho fa sense autorització de treball, però també quan té una autorització que no li permet treballar o, fins i tot, tenint una autorització de treball ho fa sense contracte. Tot i així, el percentatge de persones que es troben en aquestes dues darreres situacions no arriba al 3 % de mitjana, és a dir, estem parlant gairebé exclusivament de persones en situació administrativa irregular.

L'estudi s'ha elaborat sobre les dades recollides a les persones usuàries del nostre servei, per tant no és extrapolable directament al conjunt de la població estrangera que resideix a Catalunya. Tanmateix, el nombre de persones ateses a la nostra xarxa de oficines en el període analitzat, unes 50.000 persones des del 2005 al 2009, i la distribució territorial d'aquestes oficines, fa que les conclusions de l'estudi posin de manifest tendències reals que sí són extrapolables a la realitat catalana.

Barcelona, agost de 2009

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

2. Persones ateses i la seva situació legal

La següent taula mostra el nombre de persones ateses en el primer semestre dels anys analitzats i la seva distribució per gènere:

PERSONES ATESES						
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005	TOTAL
Homes	4.710	4.609	4.474	4.784	4.520	23.067
%	48,6%	44,7%	45,3%	45,2%	48,5%	
Dones	4.975	5.706	5.404	5.791	4.797	26.673
%	51,4%	55,3%	54,7%	54,8%	51,5%	
Total	9.685	10.315	9.878	10.575	9.317	49.770

Font: memòries del CITE

Com es pot veure, el nombre de persones ateses es manté força estable al llarg d'aquests darrers 5 anys i destaca la major presència de dones, encara que amb petites fluctuacions.

Un altre aspecte important a l'hora d'analitzar la situació laboral de les persones estrangeres es conèixer la seva situació legal al nostre país. Per fer això, en la següent taula és recullen les dades de les persones ateses a les oficines del CITE en els primers semestres dels darrers 5 anys.

SITUACIÓ IRREGULAR					
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005
Homes	1.999	1.970	1.638	1.329	2.238
%	51,5%	47,8%	47,6%	49,3%	49,1%
Dones	1.885	2.151	1.806	1.363	2.285
%	48,5%	52,2%	52,4%	50,7%	49,9%
Total	3.884	4.121	3.444	2.692	4.573
%	40,1%	39,9%	34,9%	25,4%	49,0%

Font: memòries del CITE

Destaca de manera significativa el canvi dràstic que va significar el procés de regularització extraordinària iniciat a començaments del 2005: si al 2005 el percentatge de persones en situació irregular era del 49 % de les persones ateses a l'any següent es va reduir fins al 25,4 %. Malauradament, a partir d'aquest any, aquest percentatge torna a créixer any rere any fins arribar al 40,1% al primer semestre del 2009.

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

D'altra banda, podem observar com el percentatge d'homes i dones en situació irregular es manté relativament estable, tot i que en el darrer any s'ha donat un lleu increment dels homes en situació irregular, vinculat en part a un increment total del nombre d'homes, com ho podem veure en la taula anterior.

SITUACIÓ IRREGULAR I GÈNERE					
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005
Homes	1.999	1.970	1.638	1.329	2.238
%	42,4%	42,7%	36,6%	27,8%	49,5%
Dones	1.885	2.151	1.806	1.363	2.285
%	37,8%	37,6%	31,2%	23,5%	47,6%

Font: memòries del CITE

Si analitzem les persones en situació irregular tenint en compte el nombre total d'homes i de dones, podem veure que el 42,4 % dels homes atesos al primer semestre del 2009 es trobava en situació irregular pel 37,8 % de les dones. També s'observa clarament l'efecte del procés de regularització del 2005, que va afectar en major grau a les dones i el major increment sofert pels homes pel que fa a la irregularitat.

SITUACIÓ IRREGULAR I PAÍS					
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005
Bolívia	677	723	519	241	368
%	17,4%	17,5%	15,0%	8,9%	8,0%
Marroc	460	505	395	349	731
%	11,8%	12,2%	11,5%	13,0%	16,0%
Senegal	240	-	-	-	-
%	6,2%	-	-	-	-
Argentina	211	241	213	202	-
%	5,4%	5,8%	6,2%	7,5%	-
Xile	190	-	-	-	-
%	1,96%	-	-	-	-
Romania	-	-	323	217	304
%	-	-	9,4%	8,1%	6,6%
Equador	-	227	207	269	869
%	-	5,5%	6,0%	10,0%	19,0%
Colòmbia	-	-	-	-	369
%	-	-	-	-	8,1%

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

L'anàlisi de les persones en situació irregular per països d'origen des del 2005 ens permet veure l'evolució dels diferents col·lectius en funció del temps d'estada en el nostre país, però també l'efecte de decisions legals, com ara la imposició de visat per entrar a la Unió Europea; la incorporació plena a la Unió Europea de Romania i Bulgària, o el procés extraordinari de regularització del 2005.

Com podem veure, la imposició del visat per entrar a la Unió Europea a les persones originàries de Bolívia a partir de l'1 d'abril del 2006, comporta que gairebé es dobli el pes de les persones irregulars procedents de Bolívia a l'any 2007, que passa a ser el primer país en nombre de persones en situació irregular. També desapareix Romania com a país amb més nombre de persones amb situació irregular a partir de la seva entrada en la UE, l'1 de gener del 2007, i especialment a partir de la finalització de la moratòria de 2 anys imposada als nacionals d'aquest país. O com Equador, el país amb més persones en situació irregular l'any 2005, veu disminuir de manera dràstica aquest percentatge amb la regularització del 2005 i pel procés d'estabilització d'aquest col·lectiu. Per últim, el Marroc, tot i ser el primer país en nombre de persones en situació regular al primer semestre del 2009, també és el segon en nombre de persones en situació irregular: en aquest cas, considerem que hi actuen dues forces oposades: el temps d'estada del col·lectiu, que comporta un increment de la regularitat, i la proximitat geogràfica, que permet incrementar l'arribada de persones en situació irregular. Tanmateix, la crisi econòmica incorpora un nou element d'increment de la irregularitat que cal tenir en compte: la irregularitat sobrevinguda per no haver pogut renovar les autoritzacions de residència i/o treball per trobar-se a l'atur o no haver pogut cotitzar a la Seguretat Social el mínim exigít.

3. Persones que treballen

PERSONES QUE TREBALLEN					
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005
Homes	2.231	2.825	2.801	2.892	2.728
%	43,6%	43,2%	45,5%	44,2%	48,5%
Dones	2.880	3.713	3.353	3.646	2.938
%	56,4%	56,8%	54,5%	54,5%	55,8%
Total	5.111	6.538	6.154	6.538	5.666
%	52,7%	63,3%	62,9%	62,9%	60,8%

Font: memòries del CITE

El percentatge de persones que treballen ha tingut una important caiguda en aquest primer semestre del 2009. Així, si al primer semestre del 2008 treballaven el 63,3 % de les persones ateses, enguany només ho fan el 52,7 %. En anys anteriors, la xifra s'havia mantingut estable al voltant del 62 o 63 %. Aquest fet posa de manifest l'increment de l'atur entre la població immigrada com a conseqüència de la crisi econòmica, especialment important en aquest darrer any.

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

3.1 Treball i gènere

La taula anterior també mostra com el nombre de dones que treballen ha estat superior als homes en els darrers anys, en part atribuïble al major nombre de dones entre les persones ateses. Tanmateix, en el primer semestre del 2009 hi ha un major nombre d'homes en relació amb les dones, però es manté una major presència de dones entre les persones que treballen.

TREBALL I GÈNERE					
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005
Homes	2.231	2.825	2.801	2.892	2.892
%	47,3%	61,3%	62,6%	60,45%	64,0%
Dones	2.880	3.713	3.353	3.646	3.646
%	58,0%	65,0%	57,9%	62,9%	76%

Font: memòries del CITE

Si analitzem les dades en funció del total d'homes i dones, observem com la caiguda d'ocupació ha estat molt més accentuada en el cas del homes, que ha passat del 61,3 % l'any 2008 al 47,3 % a l'any 2009. Per contra, en el cas de les dones, la disminució és menor, del 65,0 % l'any 2008 al 58,0 % l'any 2009.

3.2 Treball i país d'origen

TREBALL I PAÍS D'ORIGEN					
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005
Bolívia	785	852	590	444	320
%	15,3%	13,0%	9,6%	6,8%	5,6%
Marroc	606	768	755	843	939
%	11,8%	11,7%	12,2%	12,8%	16,5%
Equador	506	943	1.002	1.336	1.159
%	9,9%	14,4%	16,3%	17,8%	18,7%
Colòmbia	469	637	649	788	653
%	9,2%	9,7%	10,5%	12,0 %	11,5%
Perú	326	352	-	-	-
%	6,4%	5,4%	-	-	-
Romania	-	-	372	414	333
%	-	-	6,0%	6,3%	5,8%

Font: memòries del CITE

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

Per nacionalitats, els principals països d'origen dels treballadors estrangers en aquest primer trimestre del 2009 són Bolívia (15,3%), Marroc (11,8%), Equador (9,9 %), Colòmbia (9,2%) i Perú (6,4%).

En relació amb anys anteriors, només destacar la progressió de Bolívia, que si al 2005 representava el 5,6 % dels que treballaven, actualment ja és el país amb més efectius, amb el 15,3 %. També destaca la important reducció dels efectius d'origen equatorià, que passen de representar el 18,7 % dels que treballaven al 2005 a només el 9,9 % en el primer trimestre del 2009. Aquesta reducció també es dona en menor grau entre les persones originàries del Marroc.

Des del 2007, desapareix entre els cinc primers països Romania, en finalitzar el període transitori després de la seva incorporació a la UE.

3.3 Treball i sector d'activitat

La següent taula analitza en quins sectors es concentra el major nombre de persones estrangeres que treballen analitzades en aquest estudi. S'ha prescindit d'aquells sectors en què la presència no és significativa. Altres serveis fa referència a un ampli conjunt de serveis a la comunitat, com ara empreses de neteja, residències geriàtriques, vigilància...

TREBALL I SECTOR D'ACTIVITAT					
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005
Comerç	355	472	473	453	375
%	6,9%	7,2%	7,7%	6,9%	6,6%
Construcció	601	956	1.016	977	957
%	11,7%	14,6%	16,5%	14,9%	16,8%
Hostaleria	719	913	906	929	778
%	14,0%	13,9%	14,7%	14,2%	13,7%
Indústria	555	774	792	782	746
%	10,8%	11,8%	12,8%	10,4%	13,1%
Servei domèstic	1.680	2.070	1.725	2.177	1.761
%	32,8%	31,6%	28,0%	33,2%	31,1%
Altres serveis	890	990	926	878	556
%	17,4%	15,1%	15,0%	13,4%	9,8%

Font: memòries del CITE

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

Així podem veure que sectors com la construcció o la indústria han tingut una important caiguda en relació al 2007 -4,8 punts la construcció i de 2 punts la indústria-, caiguda que s'ha accentuat aquest darrer any. D'aquesta manera, si el percentatge de persones que treballaven a la construcció a l'any 2007 era el 16,5 % i el 14,6 % al 2008, en el primer trimestre del 2009 cau fins al 11,7 %. Al mateix temps, la indústria, que ocupava el 12,8 % dels que treballaven al 2007 i el 11,8 % al 2008, que cau fins al 10,8 % al 2009.

Davant d'aquesta reducció, altres sectors com l'hostaleria o el comerç es mantenen i augmenten de manera important el servei domèstic i altres serveis (4,8 punts el servei domèstic i 2,4 punts els altres serveis. Així, el percentatge de persones que treballaven al servei domèstic era del 28 % al 2007, el 31,6 % el 2008 i arriba al 32,8 % al primer trimestre del 2009. Per la seva banda, els altres serveis ocupaven el 15 % de les persones ateses que treballaven al 2007, el 15,1 % el 2008 i arriba la 17,4 % el 2009. Si ho comparem amb el percentatge del 2005, el 9,8 %, la progressió és encara més gran.

3.4 Treball, sector i gènere

TREBALL, SECTOR I GÈNERE										
	1r sem. 2009		1r sem. 2008		1r sem. 2007		1r sem. 2006		1r sem. 2005	
	Homes	dones	homes	dones	homes	dones	homes	dones	homes	dones
Comerç	170	185	203	269	191	282	198	255	186	189
%	47,9	52,1	43,0	57,0	40,4	59,6	43,7	56,3	49,6	50,4
Construcció.	579	22	921	35	978	38	941	36	898	59
%	96,3	3,7	96,4	3,6	96,3	3,7	96,4	3,6	93,8	6,2
Hostaleria	318	401	324	589	337	566	383	546	309	469
%	44,3	55,7	35,5	64,5	37,2	62,8	41,3	58,7	39,8	60,2
Indústria	435	120	588	186	604	188	607	175	585	161
%	78,4	21,6	76,0	24,0	76,3	23,7	77,7	22,3	78,4	21,6
Servei domèstic	109	1.575	114	1.956	122	1.603	155	2.022	130	1.631
%	6,5	93,5	5,6	94,4	7,1	92,9	7,2	92,8	7,4	92,6
Altres serveis	393	497	416	574	373	553	356	522	257	299
%	44,2	55,8	42,0	58,0	40,3	59,7	40,6	59,4	46,3	53,7

Font: memòries del CITE

Si tenim en compte la variable de gènere, observem com hi ha dos sectors clarament diferenciats: la construcció, que ocupa majoritàriament homes, amb prop del 97 %, percentatge que es manté estable des del 2006, i el servei

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

domèstic, que ocupa majoritàriament dones, amb més del 93 %, percentatge, que també es manté estable en aquest darrers anys. La indústria apareix com el segon sector amb més presència masculina, amb més d'un 77 % de presència masculina de mitjana. D'altra banda, els altres serveis, l'hostaleria i el comerç es mostren com a sectors feminitzats, tot i que han tingut una petita disminució en aquest darrer any. Així, si al 2008 la presència de dones era del 58 % en els altres serveis, el 64,5 % en l'hostaleria i el 57 % en el comerç, en el primer semestre del 2009, aquests percentatges eren el 55,8 %, 55,7 % i 52,1 % respectivament.

3.5 Treball, sector i país d'origen

Si analitzem la distribució dels sectors de treball en funció dels països d'origen s'observa una certa concentració de determinats col·lectius en certs sectors específics. Així, al primer semestre del 2009, el 28,5% de les persones que treballen en el servei domèstic provenen de Bolívia, el 24,5 % dels que treballen en la construcció ho fan del Marroc, el 18,59 % dels que ho fan en el comerç, de Colòmbia o el 21,5 % dels que treballen en l'hostaleria, provenen de l'Argentina.

TREBALL, SECTOR I PAÍS ORÍGEN -2009-						
	Bolívia	Marroc	Colòmbia	Equador	Argentina	Perú
Comerç	24	45	66	45	11	15
%	6,7%	12,6%	18,6%	12,6%	3,1%	4,2%
Construc.	81	146	41	66	19	29
%	13,4%	24,3%	6,8%	11,0%	3,1%	4,8%
Hostaleria	67	73	65	72	68	36
%	9,3%	10,1%	9,0%	10,0%	21,3%	5,0%
Indústria	45	85	48	53	22	31
%	2,0%	15,3%	8,6%	12,1%	3,9%	5,6%
Servei domèstic	479	91	139	173	59	114
%	28,5%	5,4%	8,2%	10,3%	3,5%	6,8%
Altres serveis	67	102	139	85	34	97
%	4,7%	11,4%	9,8%	9,5%	6,5%	10,9%

Font: memòries del CITE

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

4. Treball irregular

TREBALL IRREGULAR					
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005
Homes	1.020	1.323	1.122	737	1.448
%	39,3%	41,3%	43,2%	43,8%	43,9%
Dones	1.576	1.881	1.476	962	1.848
%	60,7%	58,7%	56,8%	56,2%	56,1%
Total	2.596	3.204	2.598	1.699	3.296
%	50,8%	49,0%	42,2%	25,9%	58,2%

Font: memòries del CITE

Com ja hem dit, el procés de regularització extraordinària de l'any 2005 va comportar un canvi radical en el percentatge de persones usuàries del CITE en situació irregular, que va tenir una correlació directa amb la disminució del treball irregular. Així, si el 2005, el percentatge de treball irregular era del 58,2 %, l'any següent aquest percentatge es va reduir al 25,9 % com a conseqüència de la resolució dels expedients de regularització presentats durant aquell procés. Malauradament, al 2007 aquest percentatge s'incrementa de forma notable fins el 42,2 % de les persones ateses que estaven treballant, increment que ha continuat en el 2008, un 49,0 % i el 2009, un 50,8 %.

4.1 Treball irregular i gènere

Tanmateix, com podem veure a la taula anterior, el treball irregular afecta més a les dones que als homes, i aquesta situació s'ha anat incrementant en els darrers anys. Així, si del total de persones que treballaven en situació irregular al 2007, les dones representaven el 57 %, en el primer semestre del 2009 aquest percentatge puja fins al 60,7 %.

En la següent taula, podem veure la incidència del treball irregular en homes i dones en funció del nombre total d'homes i dones que treballen:

TREBALL IRREGULAR I GÈNERE					
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005
Homes	1.020	1.323	1.122	737	1.448
%	45,7%	46,8%	40,0%	25,5%	53,1%
Dones	1.576	1.881	1.476	962	1.848
%	54,7%	50,6%	44,0%	26,4%	62,8%

Font: memòries del CITE

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

Així, al 2005 el percentatge de dones que treballaven en situació irregular representava el 62,8 % del total de dones que treballaven davant del 53,1 % dels homes en la mateixa situació. La regularització del 2005 va permetre regularitzar un nombre molt important de dones, ja que un dels supòsits previstos era el treball domèstic, especialment els fixos discontinus amb més d'un ocupador. Això va fer que al 2006, el percentatge de dones que treballaven en situació irregular es reduís fins al 26,4 % de les que treballaven, igualant-se gairebé a la dels homes, un 25,5%.

A partir del 2007, el percentatge de dones que treballen en situació irregular puja fins al 44 %, pel 40 % del homes, increment que continua el 2008, amb un 50,6 % i el 2009, amb un 54,7 %. Per contra, els homes que treballen en situació irregular representaven el 46,8 % del homes que treballen el 2007, que disminueix fins al 45,6 % al primer semestre del 2009.

4.2 Treball irregular i país d'origen

TREBALL IRREGULAR I PAÍS D'ORIGEN					
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005
Bolívia	563	588	408	171	267
%	21,7%	18,3%	15,7%	10,0%	8,1%
Marroc	256	315	251	212	465
%	9,9%	9,8%	9,6%	12,4%	14,1%
Colòmbia	152	243	180	128	330
%	5,8%	7,6%	6,9%	7,5%	10,0%
Equador	148	282	257	187	733
%	5,7%	8,8%	9,9%	11%	22,2%
Argentina	145	187	-	-	-
%	5,6%	5,8%	-	-	-
Romania	-	-	193	135	230
%	-	-	7,4%	7,9%	6,9%

Font: memòries del CITE

Des de l'any 2005 s'ha anat incrementat de manera continuada el percentatge de treballadors irregulars d'origen bolivià, que ha passat del 8,1 % del 2005 al 21,7 % del primer semestre del 2009. Això fa de Bolívia el principal país d'origen dels treballadors i treballadores irregulars. A continuació hi trobem el Marroc, amb un percentatge mitjà del 10 % des del 2007; Colòmbia (un 7 % de mitjana en els darrers 3 anys), i Equador, que ha vist reduït de manera notable el seu pes any rere any, fins arribar al 5,7 % actual.

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

4.3 Treball irregular i sector d'activitat

TREBALL IRREGULAR I SECTOR D'ACTIVITAT					
	1r sem. 2009	1r sem. 2008	1r sem. 2007	1r sem. 2006	1r sem. 2005
Comerç	126	179	150	97	167
%	4,8%	5,6%	5,7%	5,7%	5,0%
Construcció	317	514	446	303	552
%	12,2%	16,0%	17,2%	17,8%	16,7%
Hostaleria	312	430	382	264	437
%	12,0%	13,4%	14,7%	15,5%	13,2%
Indústria	154	198	187	112	228
%	5,9%	6,2%	7,2%	6,6%	6,9%
Servei domèstic	1.116	1.310	942	584	1.366
%	43,0%	40,9%	36,2%	34,3%	41,4%
Altres serveis	393	391	341	212	254
%	15,1%	12,2%	13,1%	12,4%	7,7%

Font: memòries del CITE

Els sectors amb més nombre de treballadors i treballadores que treballen de manera irregular han estat tradicionalment la construcció i el servei domèstic, seguits a curta distància de l'hostaleria. Tanmateix, el comportament d'aquests sectors en els darrers anys, especialment des del 2007 és clarament diferent. D'aquesta manera, el servei domèstic ha anat guanyant protagonisme com el sector amb més pes en el treball irregular -passa del 34,3 % al 2006 al 43 % al 2009, i el mateix succeeix amb els altres serveis, que passa del 12,4% el 2006 al 15,1 % el 2009. Per contra, la construcció veu reduïda la seva aportació, passant del 17,8 % al 2006 al 12,2 % al 2009, i el mateix succeeix amb l'hostaleria, que veu reduït el seu pes específic del 15,5 % del 2006 al 12,2 % del 2009.

Si tenim en compte els treballadors irregulars per sector en relació al nombre total de treballadors que treballen en el sector, es confirma el major pes dels sectors de la construcció, hostaleria, altres serveis i especialment el servei domèstic pel que fa a la incidència del treball irregular. D'aquests tres, només el servei domèstic i els altres serveis han augmentat en relació amb el primer semestre del 2008. Si al 2008 el 63,3 % de les persones que treballaven en el servei domèstic ho feien de manera irregular, al 2009 ho fan el 66,4 %, i pel que fa als altres serveis, es passa del 39,5 % al 44,1 %. Per la seva banda, la construcció veu reduït el seu nivell irregularitat, que passa del 53,7 % al 2008 al 52,7 % al 2009.

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

4.4 Treball irregular, sector i gènere

TREBALL IRREGULAR, SECTOR I GÈNERE										
	1r sem. 2009		1r sem. 2008		1r sem. 2007		1r sem. 2006		1r sem. 2005	
	homes	dones	Homes	Dones	homes	dones	homes	dones	Homes	dones
Comerç	62	64	89	90	73	77	43	54	97	70
%	6,0	4,1	6,7	4,8	6,5	5,2	5,8	5,6	6,7	3,8
Construcció.	304	13	498	16	427	19	289	14	520	32
%	29,9	0,8	37,6	0,8	38,0	1,3	39,2	1,4	39,2	1,7
Hostaleria	156	156	183	247	163	219	115	149	182	255
%	15,3	9,8	13,8	13,3	14,5	14,8	15,6	15,4	15,6	13,8
Indústria	119	35	144	54	146	41	82	30	179	49
%	11,6	2,2	10,9	2,8	13,0	2,7	11,1	3,1	11,1	2,6
Servei domèstic	54	1062	67	1.243	64	878	28	556	99	1.267
%	5,2	67,4	5,1	66,08	5,7	59,5	3,8	57,8	3,8	68,5
Altres serveis	192	201	208	183	156	185	93	119	143	111
%	18,8	12,7	15,7	9,7	13,9	10,5	12,6	12,3	123,6	6,0

Font: memòries del CITE

Pel que fa al gènere, el servei domèstic aglutina més del 67 % del treball irregular de les dones en el primer trimestre del 2009, seguit dels altres serveis amb un 12,7 %. Aquests percentatges han anat augmentant de manera continuada des del 2007, quan el pes del servei domèstic era del 59,5 % i el dels altres serveis, el 10,5%. Per contra, el treball irregular masculí es troba més distribuït entre diferents sectors, encara que destaca la construcció -tot i que s'ha reduït en relació al 2008, passant del 37,6 % al 29,9 % actual- i els altres serveis -que ha vist incrementat el seu pes, passant del 15,7 % al 18,8 % actual.

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

4.5 Treball irregular, sector i país d'origen

TREBALL IRREGULAR, SECTOR I PAÍS ORÍGEN -2009-						
	Bolívia	Marroc	Colòmbia	Equador	Argentina	Perú
Comerç	11	16	13	6	41	3
%	8,7%	12,6%	10,3%	4,7%	3,1%	2,4%
Construc.	59	54	18	26	10	15
%	18,6%	17,0%	5,7%	8,2%	3,1%	4,7%
Hostaleria	41	24	18	17	45	8
%	13,1%	7,7%	5,8%	5,4%	14,4%	2,6%
Indústria	30	22	5	9	10	5
%	19,4%	14,3%	3,2%	5,8%	6,4%	3,2%
Servei domèstic	366	63	65	62	45	56
%	32,8%	5,6%	5,8%	5,8%	5,5%	5,0%
Altres serveis	37	41	27	20	23	32
%	9,4%	10,4%	6,9%	5,1%	2,8%	8,1%

Font: memòries del CITE

Si tenim en compte els països d'origen, observem com, en el primer semestre del 2009, Bolívia representa el 32,8 % de les persones que treballen de manera irregular en el servei domèstic (el 98 % dones); el 19,4 % de les que ho fan en la indústria (el 70 % homes) o el 18,6 % dels que ho fan en la construcció (el 99 % homes). D'altra banda, el Marroc, representa el 17 % (el 98 % homes) dels que ho fan en la construcció o el 14,3 % (77,2 % homes) dels que ho fan en la indústria; Colòmbia, el 10 % (el 53 % dones) del comerç, o l'Argentina, amb el 14,4 % dels que treballen en l'hostaleria (el 54 % dones),

4.6 Col·lectius d'origen amb més presència en el treball irregular

Bolívia

És el segon país per nombre de persones ateses a les oficines del CITE en el primer semestre del 2009 i representen el 11,11 % del total. Les dones representen el 66,3 % del col·lectiu.

El 63 % de les persones d'aquest origen es troben en situació irregular, el 67 % de les quals són dones. Això fa que siguin el país d'origen amb més persones en situació irregular, amb el 17,4 % del total de persones en situació irregular.

El 73 % de les persones analitzades treballen, i el 73,1% són dones. Són el primer país d'origen pel que fa a les persones ateses que treballen: representen el 15,3 % del total.

El 82,2 % de les dones treballen al servei domèstic, on representen el 28,5 % de les persones que treballen al sector, i el 40,6 % dels homes a la construcció, on representen el 13,5 de les persones que hi treballen.

El 71 % treballen de manera irregular, i d'aquestes persones, el 74 % són dones, que ho fan majoritàriament al servei domèstic, on representen el 32,8 % de les persones que hi treballen de manera irregular. Els homes ho fan majoritàriament a la construcció, on representen el 18,6 % dels que hi treballen de manera irregular.

Marroc

Són el primer país per nombre de persones ateses a les oficines del CITE en el primer semestre del 2009 i representen el 16,16 % del total. El 57,7 % són homes.

El 29,4 % de les persones d'aquest origen es troben en situació irregular, el 64,1 % són homes. Això fa que sigui el segon país d'origen per nombre de persones en situació irregular, amb el 11,8 % del total.

El 38,6 % de les persones originàries d'aquest país treballen, el 66,2 % homes. Són el segon país en el nombre de persones analitzades que treballen, amb el 11,8 % del total.

El 41 % dels homes treballen majoritàriament en la construcció, on representen el 24,3 % de les persones que hi treballen, i el 19,6% en la indústria, on representen el 12,4 % de les persones que hi treballen. El 41,3 % de les dones ho fa en el servei domèstic i el 23,5 % en els altres serveis (el 5,0 % i el 4,7 % respectivament de les persones que hi treballen).

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

El 41,6 % de les persones que treballen ho fan en situació irregular, el 62 % de les quals són homes. El 40 % dels homes ho fan en la construcció, on representen el 18 % de les persones que hi treballen de manera irregular. El 63,5 % les dones ho fa en el servei domèstic, que representa el 5 % de les persones que hi treballen de manera irregular.

Equador

És el tercer país d'origen en nombre d'usuaris atesos i representa el 9,58 % del total. El 60,2 % són dones. Només el 17,3 % dels originaris d'aquest país es troben en situació irregular, el 53,5 % són dones.

El 53,4 % de les persones originàries d'aquest país treballen, el 64,7 % són dones. Són el tercer país d'origen en nombre de persones que treballen, amb el 10 % del total.

El 51,7 % de les dones treballen en el servei domèstic, on representen el 10 % de les persones que hi treballen, i el 37,5 % dels homes, en la construcció, on són el 11 % de les persones que hi treballen.

El 32,4 % dels que treballen ho fan de manera irregular, el 64,4 % són dones. El 61,2 % de les dones ho fa en el servei domèstic, on representen el 5,3 % de les persones que hi treballen, i el 53 % dels homes en la construcció, on representen el 8,2 % dels que hi treballen de manera irregular.

Colòmbia

És el quart país en nombre de persones ateses i representa el 8,61% del total. El 59,3 % són dones.

El 17,8 % de les persones originàries d'aquest país es troba en situació irregular i el 59 % són dones.

El 56,2 % de les persones originàries d'aquest país treballen, el 61,5 són dones. Són el quart país en nombre de persones que treballen, amb 9,2 % del total.

El 45 % de les dones treballa en el servei domèstic, cosa que representa el 7,5 % de les persones que treballen al sector i el 18,5 % ho fa en els altres serveis, el 5,8 % de les persones que hi treballen.

El 32,4 % dels que treballen ho fa de manera irregular, el 64,5 % són dones. El 63,3 % de les dones ho fa en el servei domèstic, on representen el 5,5 % de les persones que hi treballen.

5. Resum de l'anàlisi de les dades

1. El nombre de persones ateses a les 46 oficines de la xarxa del CITE a Catalunya en els primers semestres dels últims 5 anys s'ha mantingut relativament estable al voltant de les 10.000 persones. En tots aquests anys hi ha un percentatge lleugerament superior de dones que d'homes. Aquest fet posa de manifest una feminització del fet migratori, que va més enllà dels processos de reagrupament familiar i que implica a dones amb un projecte migratori propi, especialment procedents de països llatinoamericans.
2. El procés de regularització extraordinària del 2005 va representar un canvi radical en el percentatge de persones en situació irregular: si al 2005 representava el 49 % de les persones ateses, al 2006 es redueix fins al 25,4 %. A partir d'aquesta data, la demanda de mà d'obra de determinats sectors productius combinada amb una gestió ineficient dels fluxos migratoris comporta un increment continuat de la irregularitat, que arriba al 40,1 % de les persones ateses al primer semestre del 2009. Tanmateix, és evident que hi ha hagut una reducció de l'arribada de persones estrangers vinculada a la disminució de demanda de mà d'obra, però també s'ha donat un increment de la irregularitat sobrevinguda de persones que han perdut els seus papers per no disposar de feina o no haver cotitzat a la Seguretat Social el mínim necessari per renovar la seva autorització.
3. En el primer semestre del 2009, el 42,4 % dels homes atesos es trobava en situació irregular pel 37,8 % de les dones. Per països, el 17,4 % de les persones en situació irregular provenen de Bolívia, seguit del Marroc, amb el 11,8 %. Les persones en situació irregular procedents de Bolívia doblen el seus efectius a partir del 2006, amb la imposició del visat als ciutadans d'aquest país per entrar a la Unió Europea. També disminueix de manera dràstica el nombre de persones procedents d'Equador, que van veure's afavorides de manera important pel procés de regularització del 2005. El Marroc manté un nivell d'irregularitat força estable en els darrers anys, al voltant del 12 %.
4. El percentatge de persones que treballen sobre el total de persones ateses que s'havia mantingut estable al voltant del 62 o 63 % en els últims anys, cau sobtadament al 52,7 % en aquest darrer semestre. La caiguda ha estat molt més accentuada entre els homes (passa del 61,3 % en el 2008 al 47,3 % en el 2009) que entre les dones (del 65 % al 58,0 %). És a dir, es posa de manifest, com totes les dades així ho indiquen, una major incidència de l'atur entre els homes estrangers que entre les dones. Segons dades del Departament de Treball de la Generalitat, la distribució per sexes de l'atur d'estrangers extracomunitaris registrat a 30 de juny de 2009 és de 71,89 % d'homes davant del 28,2 % de dones.

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

5. Els principals països d'origen de les persones que treballen són Bolívia (15,3 %), Marroc (11,8 %), Equador (9,9 %) Colòmbia (9,2 %) i Perú (6,4 %). En relació amb anys anteriors, destaca la important progressió de Bolívia que passa del 5,6 % al 2005 al 15,3 % actual, i se situa com el país amb més efectius.
6. Els sectors de la construcció i la indústria han tingut una important caiguda en nombre de persones ocupades en relació amb el 2007, que s'ha accentuat en aquest darrer any, vinculat directament a la crisi econòmica. Si al 2007, la construcció representava el segon sector en quant a persones ocupades, actualment n'és el quart. Davant d'això, altres sectors, com el servei domèstic o els altres serveis, han augmentat de manera continuada en els darrers anys. Actualment, el 32,8 % de les persones que treballen ho fan en el servei domèstic, seguit d'un 17,4 % que ho fan en els altres serveis.
7. La variable gènere ens mostra dos sectors clarament diferenciats i que s'han mantingut estables al llarg dels anys: la construcció, amb una ocupació gairebé exclusivament masculina (més del 97 % de mitjana), i el servei domèstic, amb una ocupació gairebé exclusivament femenina (més del 93 %). La indústria apareix com el segon sector més masculinitzat, amb més d'un 77 % de presència d'homes. Per contra, hostaleria, comerç i altres serveis, es mostren com a sectors amb una presència de dones superior al 52 %.
8. Si analitzem el treball regular en funció del país de procedència i del sector, observem que hi ha una certa especialització per països d'origen: les persones procedents de Bolívia representen el 28,5 % de les persones que ho fan en el servei domèstic; les del Marroc representen el 24,3 % de les que ho fan en la construcció; les de Colòmbia, el 18,59 % de les que ho fan en el comerç, o les procedents d'Argentina, que representen el 21,3 % de les que ho fan en l'hostaleria.
9. Pel que fa al treball irregular, és important tenir en compte que el procés de regularització extraordinària del 2005 va comportar un canvi radical en el nombre de persones que treballaven de manera irregular. Així, es va passar del 58,2 % dels que treballaven en el 2005 al 25,9 % en el 2006. Malauradament, des d'aquest anys s'ha anat incrementant de manera continuada -de la mateixa manera que ho feien les persones en situació irregular- fins a arribar al 50,8 % actual, molt a prop ja dels nivells del 2005.
10. El treball irregular afecta més les dones que els homes. Actualment, les dones que treballen de manera irregular representen el 60,7 % del total de persones que treballen. Si ho analitzem en funció del total de dones que treballen, el 54,7 % ho fan de manera irregular davant del 45,7 % dels homes. Aquesta diferència entre dones i homes s'ha anat incrementant des

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

del 2006, quan el procés de regularització extraordinària gairebé va igualar la incidència del treball irregular en homes i dones (26,4 % dones, 25,5 % homes).

11. Bolívia és actualment el país d'origen que més ha augmentat el seu pes en el treball irregular des del 2005 (del 8,1 % al 21,7 % actual). Com ja hem dit, la imposició de visat per entrar a la Unió Europea als ciutadans d'aquest país a partir de l'1 d'abril del 2006 va incrementar l'arribada de persones procedents d'aquest país en els mesos anteriors. Moltes d'aquestes persones ho van fer com a turistes i van passar a incrementar el nombre de persones en situació irregular. En segon lloc, hi trobem el Marroc (9,9 %), seguit de Colòmbia (5,8 %) i Equador (5,7 %).
12. Els sectors amb més pes en el treball irregular han estat des de sempre la construcció i el servei domèstic. En els darrers anys, el servei domèstic ha guanyat protagonisme fins a representar el 43 % del total de treball irregular. També s'ha incrementat el pes dels altres serveis, que actualment representa el 15,1 %. Per contra, la construcció ha vist reduir la seva presència fins al 12 %, especialment en aquest darrer any.
13. Si analitzem les dades en funció de les persones que treballen en cada sector, es posa de manifest que la construcció, l'hostaleria, els altres serveis i especialment el servei domèstic són els sectors amb una major incidència de la irregularitat. En relació amb el 2008, només el servei domèstic i els altres serveis han vist augmentar el seu pes específic: el servei domèstic passa del 63,3 % al 2008 al 66,4 % al 2009, i els altres serveis, del 39,5 % al 44,1 %. En el mateix període, la construcció redueix el seu nivell d'irregularitat i passa del 53,7 % en el 2008 al 52,7 % en el 2009. Tanmateix, és important destacar en aquest cas la important destrucció d'ocupació que es dona en aquest sector, com hem vist en parlar de la distribució sectorial de les persones que treballen.
14. El treball irregular femení es troba concentrat en el servei domèstic, que representa el 67 % del treball irregular de les dones, seguit molt lluny dels altres serveis, amb un 10,5 %. Per contra, el treball irregular masculí està més repartit, amb un pes important de la construcció, tot i que ha vist disminuir de manera important la seva presència en els darrers anys (ha passat del 37,6 % al 2008 al 29,9 % actual).
15. Si tenim en compte els països d'origen, observem com Bolívia representa el 32,8 % de les persones que treballen de manera irregular en el servei domèstic (el 98 % dones). Això està directament relacionat amb la important presència de dones, el 66,3 % del total, i amb l'elevada taxa d'irregularitat d'aquest col·lectiu, el 63 %, el 67 % dones. És a dir, el servei domèstic esdevé, per a les dones estrangeres, un sector, que per la seva desregulació

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

i manca de garanties laborals, un jaciment d'ocupació irregular. Com hem dit, el treball irregular masculí es troba molt més diversificat, però s'observa que el sector de la construcció té la mateixa funció per al treball masculí que el servei domèstic per al femení, com ho posa de manifest el fet que el 18,6 % de les persones que hi treballen siguin d'origen bolivià, com hem vist un col·lectiu amb un elevat nivell d'irregularitat, i el 17 % siguin d'origen marroquí, el segon país en nombre de persones en situació irregular en aquest primer semestre del 2009.

6. Conclusions

1. L'estudi presentat posa de manifest els efectes positius que la regularització extraordinària del 2005 va tenir en una reducció dràstica de la irregularitat i, per conseqüència, del treball irregular. Tanmateix, la inexistència d'uns mecanismes prou àgils de gestió dels fluxos migratoris des dels països d'origen, però molt especialment la importància que en el mercat espanyol té l'economia submergida, especialment en determinats sectors, ha comportat un increment continuat de les persones en situació administrativa irregular, i per tant, del treball submergit.

L'existència d'una consolidada economia submergida -que, cal remarcar, ja existia abans de l'arribada de la immigració- és la que explica l'arribada continuada d'immigració irregular, especialment en els darrers anys de bonança econòmica, i no pas l'existència de legislacions d'estrangeria més o menys permissives, o una manca de control fronterer.

Però, més enllà del paper d'atracció d'immigració irregular, l'economia submergida també és el refugi de moltes persones immigrades que s'hi veuen abocades per les condicions de precarietat legal que suposa el mateix marc legal d'estrangeria vigent al nostre país -restriccions en la mobilitat sectorial o territorial, necessitat de disposar de contracte de treball i obligació de cotitzar a la Seguretat Social un mínim establert per poder renovar les autoritzacions...-, per les dificultats idiomàtiques o pel desconeixement dels seus drets laborals.

La conseqüència directa d'aquesta centralitat de l'economia submergida en el nostre mercat laboral és una de les raons que explicaria l'increment continuat de la irregularitat, com ho posa de manifest l'anàlisi de les dades recollides en aquest estudi: si al 2006, el percentatge de persones ateses en situació irregular era del 25,4 % al primer semestre del 2009 ja era del 40,1 %.

La lluita contra l'economia submergida es configura, doncs, com un instrument molt més eficaç de control de la immigració irregular que no pas la restricció dels requisits d'accés al país o la retallada de drets per a les persones immigrades.

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

En aquest sentit, la transferència a la Generalitat de Catalunya de les competències en les autoritzacions de treball inicials i les seves modificacions, aprovada el 10 de juliol d'enguany, hauria de permetre una millora en la determinació de les necessitats del mercat de treball i l'agilitació dels tràmits administratius que aportin una millora real a la ciutadania. Però, molt especialment, la transferència de la Inspecció de Treball aprovada a finals de juliol hauria de permetre la Generalitat de Catalunya una actuació molt més eficaç en el control del treball irregular. En aquest sentit, és absolutament necessari que la futura Agència de la Inspecció de Treball es doti dels recursos humans i econòmics necessaris.

2. Directament relacionat amb l'augment de les persones en situació administrativa irregular, aquests últims anys hem vist un increment continuat del treball irregular, que passa del 25,6 % al primer semestre del 2006 al 49 % en el mateix període del 2008. Aquest creixement ha estat empès, en gran part, per la demanda de mà d'obra dels darrers anys de bonança econòmica. El darrer any, en plena crisi econòmica, el creixement és molt menor i se situa en el 50,8 % al primer semestre del 2009.

Pel que fa als sectors de treball, el treball submergit de la població estrangera s'ha centrat tradicionalment en dos sectors, amb un clar condicionant de gènere: la construcció, amb una ocupació gairebé exclusivament masculina (de més del 98 %), i el servei domèstic, amb una ocupació gairebé exclusivament femenina (de més del 94 %).

La crisi econòmica ha tingut un incidència important en l'ocupació de la població estrangera, com ho posen de manifest la reducció del percentatge de persones ateses que treballaven aquest primer semestre del 2009 respecte als anys anteriors. El 63,3 % de les persones ateses que treballaven en el 2008 es veu reduït al 52,7 % de les que ho fan en aquest primer semestre del 2009.

Aquesta caiguda ha afectat molt especialment al sector de la construcció, però també, en menor grau, la indústria. Això ha comportat que la caiguda de l'ocupació sigui molt més important entre els homes (que passen del 61,3 % del total en el 2008 al 47,3 % en el 2009). Aquesta destrucció d'ocupació també té una relació directa amb la reducció del treball irregular en els sectors amb una presència masculina majoritària, molt especialment en la construcció -que passa de ser el 2n sector amb més treball submergit al 2007, amb un 17,2 %, al quart en el 2009, amb un 12,2 %.

Per contra, la caiguda d'ocupació entre les dones és molt menor (del 65 % en el 2008 al 58 % en el 2009). Això ha fet que els sectors més feminitzats hagin augmentat el seu pes específic en nombre de persones ocupades (el servei domèstic passa del 28 % en el 2007 al 32,8 % en el 2009, o els altres serveis passen del 15 % al 17,4 % en el mateix període).

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

Però, a diferència que en els homes, aquests sectors veuen augmentar el seu pes en el treball irregular: el servei domèstic passa del 36,2 % al 2007 al 43 % en el 2009, i els altres serveis del 13,1 % al 15,1 % en mateix període). Això fa que en el primer semestre del 2009 el treball irregular femení en el servei domèstic representi el 67 % del treball irregular de les dones.

Moltes d'aquestes dones tenen permís de residència per reagrupament familiar, que no les permet treballar, o fins i tot autorització de treball però s'han quedat en atur, i troben en el servei domèstic, encara que sigui en condicions molt penoses i precàries, un lloc on guanyar-se la vida i garantir un ingressos mínims per a la família.

El servei domèstic -que engloba tant l'assistència a persones dependents com el treball de servei a la llar- esdevé per a les dones estrangeres, per la seva desregulació i dificultats de control, un jaciment d'ocupació. I això és així, per la creixent incorporació de dones al mercat de treball i per les necessitats de moltes famílies de fer front a la cura de persones dependents. En aquesta darrera situació, l'incompliment per part de l'Administració dels terminis previstos en la Llei de la dependència fa que moltes d'aquestes famílies trobin en l'ocupació irregular de dones estrangeres la solució a les seves necessitats.

Aquesta contractació es fa, molt sovint, en condicions molt precàries i sense garanties laborals, a les quals se suma la incapacitat de control i denúncia per part de la Inspecció de Treball, en tant que la feina es desenvolupa en domicilis particulars. Els efectes de la crisi econòmica en moltes famílies pot comportar un enduriment de les condicions laborals d'aquestes treballadores, en tant que les famílies veuen reduïts els seus ingressos: moltes d'aquestes famílies podrien prescindir de treballadores que facin les tasques domèstiques però és més difícil que ho facin de persones que tenen cura dels seus pares o d'altres persones dependents. El que sí pot succeir és que es redueixi el salari que poden pagar per aquesta feina. Per la seva banda, les dones estrangeres, les parelles de les quals es troben en atur com a conseqüència de la crisi difícilment renunciaran a la feina, encara que hi hagi un enduriment de les condicions de treball.

L'Administració no pot seguir eludint la seva responsabilitat pública d'atendre les persones amb dependència. En aquest sentit, és necessària la regulació del treball que presten les persones que realitzen tasques d'atenció i cura de les persones, però també és necessària la dignificació del treball al servei de la llar familiar, amb la seva integració en el Règim General de la Seguretat Social.

3. Per últim, és evident que una de les conseqüències indirectes de la crisi econòmica pot ser l'increment de la irregularitat sobrevinguda de moltes persones estrangeres que no poden renovar les seves autoritzacions per trobar-se en atur o per no haver cotitzat a la Seguretat Social el mínim

La situació laboral de les persones immigrades (2005-2009)

necessari per fer-ho. En aquest sentit, des de CCOO de Catalunya valorem molt positivament les mesures de flexibilització de les renovacions de permisos de residència i treball aprovades pel Govern de l'Estat el passat mes de juliol, però demanem que aquestes modificacions puguin tenir efecte retroactiu per donar resposta a les persones que ja han perdut el permís de residència i treball a conseqüència d'aquesta crisi.

Les persones immigrades són tan víctimes d'aquesta crisi com ho és qualsevol altre treballador o treballadora, i sigui quin sigui el motiu que les ha portat a establir-se a casa nostra, es tracta de persones i no pas mà d'obra de la qual es pot prescindir quan ja no fa falta. Des de CCOO rebutgem tots els discursos que culpabilitzen la immigració de la crisi econòmica, l'atur o del dèficit del nostre estat del benestar, i una visió utilitària que veu les persones immigrades com a recursos vinculats a les necessitats del nostre mercat laboral.

Però també rebutgem qualsevol tipus d'instrumentalització política que potencia una imatge negativa de la immigració i juga amb els sentiments irracionals, la por i el desconeixement de la ciutadania per obtenir rèdits electorals. En aquests moments complicats deguts a la crisi econòmica que estem vivint és necessari més que mai treballar per promoure la cohesió social i la convivència.